

KRONIKA
UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
1904/1905

ZA REKTORATU
PROF. DRA NAPOLEONA CYBULSKIEGO

I

OTWARCIE ROKU SZKOLNEGO

W DNIU 9 PAŹDZIERNIKA 1905

PRZEZ

NOWEGO REKTORA

PROF. X. DRA STEFANA PAWLICKIEGO.

KRAKÓW

W Drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego

pod zarządem Józefa Filipowskiego

1906.

4642

KRONIKA
UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
1904/1905

ZA REKTORATU
PROF. DRA NAPOLEONA CYBULSKIEGO

I

OTWARCIE ROKU SZKOLNEGO

W DNIU 9 PAŹDZIERNIKA 1905

PRZEZ

NOWEGO REKTORA

PROF. X. DRA STEFANA PAWLICKIEGO.

KRAKÓW
W Drukarni Uniwersytetu Jagiellońskiego
pod zarządem Józefa Filipowskiego
1906

WYDAWCA

WYDAWCA

WYDAWCA

WYDAWCA

WYDAWCA

WYDAWCA

WYDAWCA

WYDAWCA

WYDAWCA

WYDAWCA

Nakładem Senatu Akademickiego.

WYDAWCA

WYDAWCA

Na intencję otwarcia roku szkolnego 1905/6 odprawili nabożeństwo w kościele akademickim św. Anny w poniedziałek dnia 9 października b. r. Prof. X. Dr. Stanisław Spis, poczem w auli uniwersyteckiej zgromadzili się profesorzy i uczniowie Uniwersytetu Jagiellońskiego, oraz zaproszeni dostojnicy i liczna bardzo publiczność.

Prorektor Dr. Napoleon Cybulski wygłosił następujące sprawozdanie za ubiegły rok szkolny.

Magnificencyo! Panowie!

Rok szkolny 1904/5 ze względu na tok spraw uniwersyteckich wypada bez wątpienia nazwać pomyślnym. Życie uniwersyteckie przebiegało zwykłym spokojnym torem, bez żadnych wypadków, któreby w ten lub inny sposób zakłócały spokojną pracę Profesorów lub uczniów. Nie mamy też do zanotowania w ciągu całego roku ani uroczystości, związanych z pewnemi wspomnieniami historycznemi, ani wydarzeń bieżących, któreby w jakikolwiek sposób zmieniały zwykły tryb życia uniwersyteckiego, lub wpływały na zmiany w przyszłości. Grono profesorskie i Senat Akademicki wobec rosnących coraz bardziej wymagań nauki mieli też większą możność niż w latach innych zastanawiania się nad potrzebami Uniwersytetu, mogli również głębiej obmyśleć pewne zmiany administracyi wewnętrznej i dążyć do naprawienia tego, co stosownie do potrzeb chwili naprawy wymagało.

Już pod koniec urzędowania mego poprzednika p. Prorektora Krzymuskiego zaszła zmiana w osobie naczelnika kancelaryi a z nią z natury rzeczy wypadło przeprowadzić obrachunek z długoletnich czynności poprzednika. Obrachunek ten z kolei wykazał pewne luki w administracyi, które potrzeba było naprawić i pewne reformy w niektórych względach wprowadzić. To też bardzo dużo pracy i trudu przypadło w udziale p. Prorektora Krzymuskiego, który chętnie tę pracę podjął i z nadzwyczajną gorliwością przez czas swego urzędowania prowadził, za co przy tej sposobności uważam za swój obowiązek w imieniu Uniwersytetu wyrazić Mu najserdeczniejsze podziękowanie.

W czasie mego urzędowania pozostawało już tylko rozpoczęte reformy prowadzić dalej i załatwiać kwestye, które się wysuwały na pierwszy plan w miarę bliższego i dokładniejszego badania stosunków.

Wobec faktu, że Uniwersytet nasz tak pod względem ilości katedr jakoteż zakładów z każdym rokiem wzrasta, że obecnie przedstawia już instytucję, w której oprócz Profesorów, Docentów i Asystentów pracuje znaczna liczba innych funkcyjaryuszy, wobec wzrostu rozmaitych fundacyj, które Uniwersytetowi względnie Senatowi do administrowania zostały powierzone, przywiązywałem bardzo wielkie znaczenie do porządku i ładu w agendach kancelaryi i do sposobu prowadzenia kasowości i rachunkowości. Dlatego też już na pierwszym posiedzeniu Senatu, odbytem w dniu 5 października, przedłożyłem projekt, wypracowany wspólnie z p. Sekretarzem, reformy kancelaryi w zarysie i szczegółowy projekt reformy rachunkowości i kasowości funduszków powierzonych Senatowi. Z dniem 1 grudnia 1904 reformy proponowane co do administracyi funduszków uniwersyteckich weszły w życie. Cały majątek fundacyi pozostaje obecnie w papierach winkulowanych lub w książeczkach Kasy Oszczędności, których podjęcie jest zastrzeżone. Dochody zaś i każda rozporządzalna gotówka składa się na rachunek bieżący

w Banku krajowym; wypłaty z tych funduszków odbywają się na podstawie asygnat, podpisywanych przez Rektora i Sekretarza Uniwersytetu, zapomocą czeków na Bank krajowy. Rachunkowość i kasowość zostały zaprowadzone przez fachowego rachmistrza p. Bolesława Woysym Antoniewicza i przez niego też są prowadzone na podstawie podwójnej buchhalteryi.

Tak więc z jednej strony każdy grosz wpływający do kasy Uniwersytetu procentuje się natychmiast w Banku krajowym i Rektor i Sekretarz nie mają wcale do czynienia z pieniędzmi, z drugiej istnieje podwójna kontrola dochodów i rozchodów, a zgodność zupełna rachunków prowadzonych w Uniwersytecie z rachunkiem w Banku, daje zupełną gwarancję dokładności.

W tem miejscu wypada mi wyrazić podziękowanie Dyrekcyi tut. Filii Banku krajowego za bezinteresowne wskazówki i poparcie naszych usiłowań oraz gotowość z jaką pośredniczy zawsze, nawet przy najdrobniejszych operacjach finansowych Senatu.

Reforma, o której wspomniałem, pozwoliła poraz pierwszy odkąd Uniwersytet Jagielloński posiada rozmaite fundacje w swym zarządzie na ogłoszenie drukowanego sprawozdania o stanie i obrocie tych funduszków i po raz pierwszy mogli interesowani t. j. i ci, którzy z fundacyj tych mają korzystać i ci, co za życia swego fundacje tworzyli, a w końcu całe społeczeństwo, skontrolować publicznie gospodarkę finansową Senatu Akademickiego. Mam nadzieję, że i moi następcy pójdą za tym przykładem; uważam, że moralnym obowiązkiem Senatu jest zdawać sprawę ze stanu funduszków publicznych; tylko pod tym warunkiem bowiem możemy liczyć na zaufanie społeczeństwa, które to zaufanie jest niezbędne dla powiększenia tych funduszków. W sprawozdaniu owem, podaliśmy obrót funduszami tak z fundacyi wprowadzonych w życie jak i tych, które z powodu braku formalności prawnych je-

szcze w życie nie weszły, a z których dochody nie są jeszcze obracane na cele wskazane, lecz idą na powiększenie kapitału.

Fundacyj takich z początkiem roku szkolnego było kilkanaście. Jeszcze za Rektoratu Wielce Szanownego mego Poprzednika została powołana do życia specyalna komisya, która pod przewodnictwem delegata wydziału prawniczego Prof. Dra Fiericha, złożona z Prof. Zolla mł., W. L. Jaworskiego i Wróblewskiego pracowała przez cały rok z nadzwyczajną gorliwością i fachową znajomością rzeczy. Owocem tej pracy było aktywowanie kilku nowych fundacyj, jak: Anny z Henochów Ballowej, Bezimiennego i śp. Prof. Czarnomskiego oraz uporządkowanie reszty pozostałych, tak że po upływie pewnego czasu, określonego prawem lub naturą samych aktów, fundacye te także będą mogły wejść w życie.

Za tę wydatną i bezinteresowną pracę niech mi będzie wolno złożyć komisji serdeczne podziękowanie, na ręce jej przewodniczącego Prof. Dra Fiericha.

Drugą reformą, może mniej zasadniczą ale niewątpliwie korzystną, usuwającą przykre i nudne formalności, było przyznanie przez c. k. Namiestnictwo, na prośbę Senatu, stałej rocznej dotacyi na cele gospodarcze Uniwersytetu. W tym jak i w wielu innych przypadkach nie mogę nie podnieść łaskawej, energicznej, zawsze dobro Uniwersytetu mającej na celu życzliwości JE. Pana Namiestnika. Dotychczas każdy z Dyrektorów zakładów uniwersyteckich zmuszony był corocznie w lutym przedkładać kosztorys niezbędnych wydatków gospodarczych na rok następny; projekt taki przechodził przez szereg organów technicznych i administracyjnych i wracał zwykle obcięty, a w dodatku tak późno, że często niezbędne roboty wypadało przeprowadzić już z początkiem roku szkolnego.

Obecnie na podstawie doświadczeń z lat ostatnich Rektorat otrzymuje stałą dotację na cele gospodarcze i rozdziela pomiędzy Dyrektorów zakładów, tak że ci mają możliwość swobodnie i we właściwym czasie użyć przyznanej

kwoty na potrzeby swego zakładu. Być może, że tegoroczny rozdział tej kwoty miał pewne mankamenta, które jednak Szanowni Koledzy zechcą usprawiedliwić brakiem doświadczenia, w każdym razie tę reformę uważam za bardzo pożyteczną; pomijając bowiem rzeczywistą korzyść zakładów, ma ona jeszcze tę dodatnią stronę, że zmniejsza i tak liczne biurokratyczne czynności, które ciążyły na Dyrektorach zakładów.

W preliminarzu budżetowym państwa na utrzymanie zakładów Uniwersytetu Jagiellońskiego figuruje kwota 104.000 koron; poważną część tej kwoty pochłaniają wydatki na opał i oświetlenie, wszelkie zatem zwiększenie tych kosztów odbija się ujemnie na innych pozycjach i na odwrót oszczędność w wydatkach na światło i opał, pozwala na zaspokojenie innych potrzeb Uniwersytetu, dlatego też staraliśmy się zaprowadzić w tym względzie możliwą oszczędność i kontrolę; jakkolwiek obecnie siły kancelaryi senackiej nie pozwalały wcale na dokładne przeprowadzenie kontroli, rezultat jednak i tych usiłowań, jakieśmy czynili, był dość pomyślny, ta okoliczność spowodowała Senat do postawienia wniosku o utworzenie stałej posady inspektora gmachów Uniwersyteckich, któremu mogłaby być przydzielona także pod okiem sekretarza kontrola nad opałem i światłem.

Spokojny bieg spraw uniwersyteckich jak już zaznaczyłem wyżej, pozwolił gruntowniej wniknąć i zastanowić się nad potrzebami Uniwersytetu. Jeżeli zwrócimy uwagę, że w obecnych stosunkach państw współczesnych jedynymi ogniskami, w których nauka może się rozwijać, są wyższe zakłady naukowe, jeśli uwzględnimy stan zakładów w państwach sąsiednich a w szczególności w państwie niemieckiem, jeśli będziemy mieli na względzie te wymagania, które nauka stawia, szczególnie w dziale nauk przyrodniczych, i jeżeli z temi wymaganiami porównamy stan naszych zakładów, nasze lokale, środki naukowe, dotacje, to zaiste nie możemy inaczej nazwać tego stanu jak opłakanym. Dlatego też Wy-

dział lekarski i filozoficzny, jak również Senat Akademicki czynili liczne usiłowania wobec Wysokiego Rządu o zadość uczynienie piękącym potrzebom niektórych zakładów.

Starania o niektóre zakłady czynione są od szeregu lat, jednakże mimo że w roku bieżącym rząd przeznaczył 25 milionów na cele potrzeb Uniwersyteckich, mimo zabiegów poszczególnych profesorów i starań w ministerstwie oświaty osobnej deputacyi z łona Uniwersytetu z rektorem na czele, sprawy się nie posunęły ani o krok naprzód.

Pozwolę sobie tu wymienić choćby tylko najważniejsze potrzeby Wydziału lekarskiego i filozoficznego.

Na Wydziale lekarskim niezbędne są :

Klinika psychiatryczna.

Dom położny.

Zakład higieny.

Instytut weterynaryjny.

Zakład biologiczny, w którym mogłyby się pomieścić biologia, histologia i embryologia.

Klinika laryngologiczna.

Drugie prosektorium w collegium anatomicum.

Na Wydziale filozoficznym:

Zakład fizyczny.

Zakład psychologii doświadczalnej.

Nowe obserwatorium.

Studjum rolnicze i rozszerzenie zakładu zoologicznego i anatomii porównawczej.

A nadto jest rzeczą wprost nagłą ze względu na cenne zbiory budowa nowego gmachu dla pomieszczenia biblioteki Jagiellońskiej.

Nie ulega wątpliwości, że na przyspieszenie decyzyi władz w sprawie załatwienia tych potrzeb może mieć wpływ Koło polskie i dlatego pozwalam sobie w tem miejscu zwrócić

się do Członków Koła polskiego, a w szczególności do Członków naszego Uniwersytetu, z prośbą o życzliwe orędownictwo i poparcie w tej sprawie wobec władz centralnych.

Z faktów pomyślnych dla naszego Uniwersytetu pozwolę sobie wskazać następujące:

Stan Drukarni Uniwersyteckiej, pozostającej od szeregu lat pod kierunkiem Prof. Ulanowskiego był tak pomyślny, że Senat Akademicki na wniosek Prof. Ulanowskiego znalazł możliwość przeznaczyć z funduszu wydawniczego 20.000 Koron na cele wydawnictwa encyklopedyi polskiej, zorganizowanego przez Akademię Umiejętności.

Drugim faktem pomyślnym jest wprowadzenie w życie fundacyi ś. p. Osławskiego. Fundację tę można nazwać niewątpliwie jedną z najbardziej pożytecznych, nie tylko z niej bowiem będą korzystali Profesorowie, Nauczyciele i Docenci, ale dostarczy ona subwencyi kilku zakładom, które będą pobierały znaczny zasiłek na cele naukowe.

W ten sposób fundacja prywatna choć w części zastąpi fundusze publiczne, których państwo odmawia na cele naukowe.

Smutny fakt, że fundusze państwowe, przeznaczone na cele naukowe, nie odpowiadają rzeczywistym potrzebom nauki, nie dotyczy jednakże wyłącznie naszych zakładów; inne zakłady w państwie austriackiem są również dotowane niedostatecznie i skargi na brak środków wychodzą także z innych Uniwersytetów. Szczupłe środki naukowe, niemożność rozpoczęcia i prowadzenia prac na większą skalę jest bezwątpienia główną przyczyną emigracyi lepszych sił profesorskich z Austrii do Niemiec, co oczywiście jeszcze bardziej musi obniżyć ruch naukowy w Austrii; wypada przypuścić, że Wysoki Rząd niedostatecznie ocenia korzyści, jakie rozwój nauki za sobą pociąga i dlatego niedość uwzględnia potrzebę warunków, wśród których rozwój nauki jest możliwy.

Nauka się rozwija tylko tam, gdzie istnieje podłoże odpowiednie, gdzie się może wytworzyć atmosfera naukowa, gdzie dużo ludzi pracuje nad drobnymi kwestyami nauko-

wemi i w ten sposób stwarza warunki dla wielkich odkryć, tych warunków w monarchii austriackiej wogóle jest mniej, niż w państwach sąsiednich. I tu jednak wcześniej czy później, a im później tem gorzej dla państwa, wypadnie uznać tę prawdę, że tylko rozwój nauki może ułatwić rozwiązanie wielu kwestyj społecznych i ekonomicznych; tylko w miarę znajomości praw i sił natury, człowiek może je zużytkowywać na własną korzyść, a panując nad nimi rozszerzać ramy dla swego istnienia na ziemi.

Stan Uniwersytetu wewnętrzny był następujący:

Ogólna liczba słuchaczy i słuchaczek w półroczu zimowem

1904/5 wynosiła 2020

W letniem 1656

Promocyj na Wydziale prawa było 57

na Wydziale lekarskim 14

na Wydziale filozoficznym 6

Skład sił profesorskich był następujący:

Na Wydziale teologicznym:

Profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych 6

Docentów 2

Zastępców Profesorów 2

Na Wydziale prawa:

Profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych 18

Docentów 2

Profesorów honorowych 1

Na Wydziale lekarskim:

Profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych 22

Docentów 22

Na Wydziale filozoficznym:

Profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych 41

Docentów 15

Zastępców Profesorów 5

Z wypadków i zmian, które zaszły w roku ubiegłym na Wydziałach, wypada podnieść następujące:

Na Wydziale prawa i administracji:

Prof. Leo z początkiem roku szkolnego uzyskał urlop na czas prezydentury miasta Krakowa. Również Ministerstwo udzieliło urlopu Prof. Piekosińskiemu na letnie półrocze w celu wyjazdu w sprawach naukowych do Warszawy. Podobną podróż naukową do Warszawy odbył także Prof. Rostworowski.

Ministerstwo Wyznań i Oświaty z gorącym uznaniem dla Rady Dworu Prof. Dra Zolla seniora przychyliło się do wniosku tut. Wydziału prawa i administracji o przedłużenie jego urzędowania na rok szkolny 1905/6.

P. Doc. Dr. Michalski uzyskał rozszerzenie veniam legendi na administrację i austriackie prawo administracyjne. Jakkolwiek spis prac naukowych podaję w osobnem zestawieniu, jako uzupełnienie dzisiejszego sprawozdania, to nie mogę jednakże w tem miejscu pominąć dzieła Prof. Milewskiego i Czerkawskiego p. t. »Polityka ekonomiczna«, które niewątpliwie zwróci na siebie powszechną uwagę, a które w obecnym czasie, w którym sprawy ekonomiczne zajmują umysły wszystkich społeczeństw europejskich, było w wysokim stopniu pożądane.

Na Wydziale lekarskim:

Prof. Reiss został mianowany profesorem zwyczajnym.

Doc. Łepkowski i Bosowski dostali tytuł profesorów nadzwyczajnych.

Doc. Maziarski został profesorem nadzw. bezpłatnym.

Dr. Horoszkiewicz został zatwierdzony docentem medycyny sądowej.

Doc. Godlewski uzyskał urlop na półrocze zimowe 1904/5 miejsce do pracy naukowej w stacyi zoologicznej w Neapolu oraz subwencyę 600 Koron.

Prof. Ignacy Baranowski złożył 2000 Koron na ręce

Prof. Korczyńskiego na cele Kliniki lekarskiej w dowód wdzięczności za skuteczną pomoc lekarską udzieloną jego bratankowi.

Katedry higieny i patologii uzyskały podwyższenie dotacji o 400 Koron na dwa lata, nadto katedra higieny nadzwyczajną dotację w kwocie 3000 Koron.

Katedra weterynaryi uzyskała przyzwolenie na posadę demonstratora na rok 1905 i 1906, również katedra anatomii i patologicznej podwyższenie dotacji o 500 Koron i nową posadę demonstratora.

Drowie Droba i Gliński zostali zatwierdzeni jako docenci prywatni, pierwszy do bakteriologii, drugi do anatomii patologicznej, nadto Doc. Dr. Gliński uzyskał sześciomiesięczny urlop na wyjazd za granicę.

W maju 1905 Wydział lekarski uzyskał nowego Profesora nadzw. Jana Piltza na nowo kreowanej katedrze psychiatrii i neurologii.

Zakład chemii lekarskiej umieszczony dotychczas bardzo nieodpowiednio w starych lokalach na dziedzińcu Collegium anatomicznego został przeniesiony do gmachu po klinice wewnętrznej, w którym przeprowadzone zostały odpowiednie adaptacje.

W zakładzie anatomii opisowej również zostały kosztem 4700 Koron przeprowadzone pewne reperacje na parterze i w sali wykładowej, które wobec zwiększającej się liczby słuchaczy, były wprost koniecznością.

W uznaniu działalności naukowej Prof. Dra Stopczyńskiego, Ministerstwo Oświaty, na wniosek Wydziału lekarskiego pozostawia go czynnym na rok 1905/6 pomimo ukończonego 70 roku życia.

W roku ubiegłym zaszedł fakt mający wielkie znaczenie dla rozwoju klinik Wydziału lekarskiego. Od szeregu lat fundusze przeznaczone na utrzymanie klinik nie wystarczały i z roku na rok zwiększały się deficyty; skutkiem braku środków kliniki nie mogły w końcu funkcjonować przez

cały okres roku szkolnego, otwierano je ze znacznym spóźnieniem i zamykano znacznie wcześniej. W roku ubiegłym dzięki interwencji JE. Pana Namiestnika rząd zgodził się prowadzić kliniki we własnym zarządzie. Zarząd objął Pan Delegat Namiestnictwa i rok ubiegły był pierwszy w szeregu lat ostatnich, w którym fundusze na utrzymanie klinik przez okres szkolny wystarczyły. Jednakże i własna administracja rządu wykazała, że tylko zachowanie nadzwyczajnych oszczędności, które wprost nie dają się pogodzić z celem istnienia klinik, pozwoliły tę równowagę zachować. Głównym więc źródłem niedoborów w latach poprzednich wypada uznać niedostateczność funduszy na te cele przeznaczonych. Zauważyć przy tej sposobności wypada, że skutkiem tych oszczędności personal służbowy szczególnie w klinice chirurgicznej jest niedostateczny i że profesor kliniki tak jak w latach poprzednich zmuszony był utrzymywać pewną ilość służby z własnych funduszy; nadto kliniki w Krakowie posiadają jeszcze jedną ujemną stronę, a mianowicie, że są podczas wakacyj zamknięte. W innych uniwersytetach Profesorowie klinik są zarazem prymaryuszami obszernych oddziałów szpitalnych, gdy więc z początkiem wakacyj kliniki się zamykają, wszystkich chorych zarząd kliniczny przenosi do oddziału szpitalnego, gdzie w dalszym ciągu zostają oni pod opieką tego samego personalu lekarskiego. W ten sposób niema przerwy ciągłości w obserwacji i asystencji i lekarze praktykanci mają możliwość w czasie wakacyj z większą samodzielnością w nieobecności profesora pracować i nabierać wprawy bądź w operacjach, bądź leczeniu chorych. W Krakowie z powodu braku takich oddziałów z zamknięciem klinik następuje zupełna przerwa w obserwacjach, chorzy, którzy mogą, wypisują się i uciekają do domu, innych przenosi się do szpitala, gdzie zostają pod opieką zupełnie innych osób. Pomimo straty dla nauki i niemożności przeprowadzenia jakichkolwiek dokładnych badań, okoliczność ta ma jeszcze tę niedogodną stronę, że skraca niepomrotnie okres nauki, już bo-

wiem z początkiem lipca profesorowie kliniki chirurgicznej i wewnętrznej ze względów wprost humanitarnych nie mogą przyjmować cięższych chorych, ażeby ich nie narażać na przykrość wyrzucania z kliniki. Klinika więc przez cały miesiąc funkcjonuje tylko połowicz. Z początkiem roku szkolnego, nie mając rezerwowych oddziałów, Profesorowie zapełniają klinikę powoli materiałem, który się zgłasza z ulicy, na co też potrzeba miesiąca i więcej czasu. Nie trzeba dowodzić jak na tem cierpi nauczanie i jak dużo tracą słuchacze. Starania Profesora kliniki chirurgicznej jak też Rektoratu wobec władz krajowych o urządzenie podczas wakacyj w klinice oddziału szpitalnego dotychczas pozostały bez skutku, jakkolwiek koszta na utrzymanie tych chorych były bardzo nieznaczne a korzyści nietylko dla nauki i uczących się, ale również dla cierpiących byłyby bardzo wielkie.

Rok 1904/5 dla Wydziału lekarskiego był bardzo niepomyślny, gdyż w ciągu roku kilku profesorów z powodu choroby zmuszeni byli prosić o dłuższy lub krótszy urlop a wykłady zastępczo prowadzili asystenci lub nadzwyczajni profesorowie. Już z końcem roku ubiegłego zaszły niepomyślnie zmiany w zdrowiu Radcy Dworu Prof. Dra Edwarda Sas Korczyńskiego, stan ten z małemi zmianami trwał cały rok 1904/5 a w pierwszy dzień roku szkolnego 1905/6 smutna wieść obiegła Kraków, że Prof. Korczyński zakończył żywot. Pomimo, że stan chorego Profesora był bardzo ciężki i że na powrót do zdrowia nie można było mieć nadziei, śmierć Jego była ciężkim ciosem dla Uniwersytetu a w szczególności dla Wydziału lekarskiego, który traci w zmarłym profesorze swego długoletniego członka, biegłego i doświadczonego klinicystę i jednego z najwytrawniejszych nauczycieli. Zmarły przedwcześnie Profesor przez szereg lat pracą swoją i umiejętnością zachęcania do pracy młodych lekarzy utrzymywał ten dział medycyny na poziomie współczesnym i dał możność wykształcenia się wielu wybitnym specjalistom w kraju. Zasługi jego podniesione zostały przez wielu

mowców podczas pogrzebu, a w szczególności przez p. Prorektora Krzymuskiego i Dziekana Wydziału lekarskiego Prof. Dra Łazarskiego. Cześć Jego pamięci!

Na Wydziale filozoficznym:

Nadzwyczajni Profesorowie Rozwadowski i Zaremba uzyskali nominację na profesorów zwyczajnych.

Prof. Lubomęski został przeniesiony w stały stan spoczynku, a suplentem nauki gospodarstwa wiejskiego zamianowany p. Żeleński. Ministerstwo zatwierdziło docentury Dra Estreichera do chemii nieorganicznej i teoretycznej, Dra Brunnera do chemii fizycznej, Dra Demetrykiewicza do archeologii przedhistorycznej.

Prof. Łoś został mianowany profesorem zwyczajnym, a Prof. Russian zwyczajnym profesorem mechaniki w politechnice we Lwowie. Prof. Dr. Mycielski otrzymał urlop na półrocze zimowe. Doc. Heinrich uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego.

Doc. Dr. Stanisław Zakrzewski uzyskał przyzwolenie na przeniesienie do Lwowa oraz zasiłek 1000 Koron na podróż naukową; podobne przyzwolenie na przeniesienie do Lwowa uzyskał także Doc. Grabski. Wskutek zabiegów Prof. Dra Morozewicza Ministerstwo przyzwoliło na adaptacyjne roboty w zakładzie mineralogicznym; przyznało również dodatek 200 K. rocznie do dotacyi zakładu geologicznego na rok 1905/6 i 1000 K. jednorazowo na koszt urządzenia seminarium matematycznego.

Prof. Bieńkowski uzyskał zasiłek 1000 Koron na wydanie 2 tomu »Corpus Barbarorum«. Prof. Creizenach otrzymał order żelaznej korony III Klasy.

W składzie osobistym Biblioteki Jagiellońskiej zaszły w roku ubiegłym zasadnicze zmiany. Wskutek śmierci kustosza Rudolfa Ottmana posadę tę objął Dr. Korzeniowski scriptor Biblioteki Lwowskiej. Z dniem 1 kwietnia 1905 został przeniesiony w stały stan spoczynku na własne żądanie długoletni i bardzo zasłużony Dyrektor Dr.

Estreicher. Senat Akademicki mając na względzie niepospolite zasługi tego męża około podniesienia Biblioteki, oraz na polu bibliografii polskiej, uchwalił wyrazić mu w imieniu Uniwersytetu na publicznem zebraniu wszystkich profesorów swoje uznanie i wdzięczność. Uroczyste zebranie, na które zaproszony został p. Estreicher wraz z rozmaitemi dygnitarzami kraju i miasta odbyło się w dniu 30 czerwca 1905 roku.

Z ustąpieniem Dyrektora Estreichera kierownictwo Biblioteki objął kustosz Korzeniowski. Nadto Biblioteka straciła także bardzo sumiennego i pracowitego członka w osobie skryptora Zbigniewa Kniazioluckiego, po którym posada dotychczas nie jest obsadzona.

Z instytucyj pozostających w ścisłym związku z uniwersytem muszę wspomnieć o powszechnych wykładach uniwersyteckich, które i w drugim roku swego istnienia rozwijały się także dalej nader pomyślnie pod kierownictwem Prof. Dra Wiktora Czerbaka, a to głównie dzięki okoliczności, że jej przybyło środków materyalnych; wskutek uchwały przeszłorocznej Wys. Sejmu, środki tej instytucyi wzrosły o 1.000 Koron, tak, że w drugim roku działania Zarząd Powszechnych Wykładów Uniwersyteckich miał do rozporządzenia dotacye Wysokiego Rządu, kraju i miasta Krakowa w łącznej sumie 4.500 Koron. O wydatnym postępie niech świadczą cyfry: podczas gdy w r. 1903/4 Zarząd Powszechnych Wykładów Uniw. był w stanie urządzić tylko 105 wykładów i z tych 78 w Krakowie, a 25 tylko na prowincyi, i to zaledwie w 5 miejscowościach, — to w ciągu roku 1904/5 odbyło się ogółem 172 wykładów t. j. o 67 więcej, niż w roku poprzednim, a wśród tychże aż 111 poza Krakowem (to jest o 84 wykładów więcej, niż poprzednio) i to w 12 różnych miejscowościach, to znaczy, że nie opuszczając pięciu pozycyj dawniejszych, stworzono siedm nowych ognisk pracy wykładowej w Galicyi zachodniej. Ogólna

liczba słuchaczy na wykładach dosięgła cyfry 22.500 osób, a więc na wykładzie bywało przeciętnie po 131 osób. Można powiedzieć śmiało, że rzadko która instytucja naukowa w naszym kraju cieszy się równie znaczną przeciętną frekwencją i widzieć w tem najlepszy dowód, że Powszechne Wykłady Uniwersyteckie jak zdobyły sobie w początkach, tak zachowały stale w ciągu swego dotychczasowego istnienia przywilej prawdziwej popularności.

Zachowanie się młodzieży akademickiej pomimo burzliwych zajęć i nieporządków w Królestwie Polskiem, które z konieczności oddziaływały na nastrój naszej młodzieży, było spokojne i najzupełniej odpowiednie; oprócz jednego zajścia, wywołanego przez małą grupę słuchaczy podczas wykładu jednego z profesorów, żadnych większych wykroczeń przeciwko przepisom uniwersyteckim nie było.

Wiece i zebrania, które w pierwszej połowie roku, szczególnie na Wydziale lekarskim miały miejsce, odbyły się z godnością i powagą a dotyczyły tylko kwestyj wewnętrznych stosunków i potrzeb młodzieży. To zachowanie się młodzieży przez cały rok pełne godności i powagi uważam za szczęśliwy objaw, który dowodzi, że uczniowie nasi dobrze rozumieją stanowisko obywateli akademickich i w ten sposób dają nadzieję, iż w przyszłości będą godnymi obywatelami kraju.

Na zakończenie pozwalam sobie złożyć podziękowanie wszystkim Kolegom a w szczególności Senatowi Akademickiemu i Panu Prorektorowi za życzliwość, pomoc i poparcie we wszystkich sprawach, które należały do zakresu moich obowiązków.

Zwracam się w końcu do Ciebie, Magnificencyo i pozwalam sobie wyrazić życzenie, ażeby rok, w którym będziesz piastował godność Rektora, był jaknajpomyślniejszym i w niczem nie sprawiał Ci kłopotów, racz przyjąć także zapewnienie, że tę najwyższą godność uniwersytecką składamy w Twoje ręce z całą ufnością i że wierzymy, że w osobie Twojej Uni-

wersytet znajdzie światłego i dobrego kierownika, gorliwego obrońcę i troskliwego opiekuna swoich spraw i interesów; przyjm więc w ręce swoje: *sceptra regiminis, catenam dignitatis, annulum sponsialem. QUOD FELIX FAUSTUM FORTUNATUMQUE SIT.*

Następnie zabrał głos Rektor Magnificus Prof. X. Dr. Stefan Pawlicki i przemówił w te słowa:

Najprzewielebniejsza Eminencyo ! Dostojni Goście, Panie i Panowie ! Łaskawi Koledzy ! Kochana Młodzieży !

Gdy w r. 1866 zaczynałem wykłady moje jako docent w Szkole Głównej Warszawskiej, nie marzyłem o szczęściu że kiedyś po latach wielu, dostanie mi się zaszczyt otwierania roku akademickiego w prastarej Jagiellońskiej Wszechnicy.

Obrany rektorem przez życzliwość łaskawych Kolegów składam im podziękowanie szczere i głębokie. Pomny jednak że wielkiej godności towarzyszy wielka odpowiedzialność, byłbym może wymówił się od jej przyjęcia, gdyby nie przyświecała mi nadzieja, że Koledzy Szanowni nie poskąpią rad swoich ani pomocy, a tak przy łasce Najwyższego, pomimo sił słabych, choć w części może uda mi się spełnić życzenia nas wszystkich, co do pomyślnego rozwoju naszej Wszechnicy.

Jakim był jej rozwój w roku ubiegłym, usłyszeliśmy z ust zasłużonego poprzednika mojego, obecnego Prorektora; jakim będzie dla nas rok nowy, rychła przyszłość okaże. Znaczne wprawdzie przyrzeczono nam fundusze materyalne do rozszerzenia lub przeobrażenia różnych zakładów naszych a życzliwość Rządu spotkała się niewątpliwie z najżywszą serc naszych wdzięcznością. Obecny bowiem ustrój ekonomiczny nowożytnych społeczeństw, robi postęp każdej pracy, nawet najidealniejszej, zależnym od środków materyalnych.

Niestety pospieszne i pełne ich zrealizowanie jest zadaniem parlamentu a ten, przy ciągłej obstrukcyi, ubezwładniającej każdą jego akcyę, nawet przy najlepszej chęci nie zawsze jest w stanie uchwalić tego, czego pragnie i co za pożyteczne uważa.

Wobec tej niepewności, ciężącej nad każdą obietnicą parlamentarną, dobrze przypomnieć, że nie same środki materalne decydują o pomyślnym rozwoju zakładów naukowych. Były i są w Europie Uniwersytety hojnie uposażone, które dla dźwigania kultury i pielęgnowania nauk, czasem daleko mniej zdziałały od zakładów posiadających nierównie skromniejsze fundusze i mniej korzystne warunki istnienia. Mała Jena w pierwszych latach dziewiętnastego stulecia zdobyła sobie sławę nieśmiertelną, gdy prawie równocześnie Schelling, Fichte, Hegel ściągali do niej tłumy słuchaczy. a w tych samych czasach nasz uniwersytet wileński, także przy środkach bardzo skromnych, napełnił Litwę słuszną dumą, bo nie ustępował ani powagą nastroju ani zapałem do nauki, głośnym szkołom zagranicznym. Nic w tem zresztą nie ma dziwnego, bo jak w każdej produkcji społecznej, tak i uniwersyteckiej, decyduje ostatecznie o wartości jej wyrobów i tworców, zapał i wytrwałość pracujących.

Dwóch tych sił życiodajnych potrzeba w najwyższym stopniu każdemu uniwersytetowi, bo też posłannictwo jego zupełnie wyjątkowej jest natury. Nie ma on być jakoby dal- szym ciągiem studyów gimnazyalnych, na to niejako założony, aby każdy mógł w nim nauczyć się tego lub owego i znaleźć potem kawałek chleba. Takiemu celowi odpowiada- łyby najzupełniej specyalne zakłady publiczne lub dobrze zorganizowane studia prywatne. Uniwersytet, jak świadczy historia, zwłaszcza najnowsza, ma być przedewszystkiem niezależną rzeczpospolitą, pielęgnującą nauki. Profesor im poświęca życie swoje i każdą ich zdobycz, czy własną czy przez kolegów zrobioną, do ducha swego wciela, bo rozwój nauki identyfikuje się dla niego z rozwojem własnego du-

cha. Ale praca ta poszłaby na marne, gdyby profesor nie miał uczniów, bo tylko przez wspólną z nimi pracę i w ciągłej z nimi zamianie myśli, może posuwać dalej naukę. To też widzi on w każdym nowym słuchaczu przyszłego współpracownika, a zaczynając mu wyklądać nową, jemu nieznaną naukę, robi to zawsze w przypuszczeniu, że uczeń wkrótce opanuje specjalność, której się poświęca i razem z nim będzie ją posuwał naprzód przez badania samodzielne. Że pogląd ten jedynie prawdziwy, o tem świadczy fakt, że we wszystkich krajach, posiadających uniwersytety kompletne i prawdziwym duchem naukowym ożywione, urządzono przy każdej ważniejszej katedrze jakieś seminaryum, laboratorium, klinikę lub podobną instytucję, gdzie uczniowie razem z profesorem pracują nad postępem tej właśnie nauki specjalnej, której się uczą. Gdyby tak nie było, ustałaby ciągłość naukowego badania, a profesor nie mogąc spodziewać się, że uczniowie dalej posuną i wydoskonalą jego teorye, musiałby zwątpić o przyszłości nauki, której życie swoje poświęcił.

Nie można przeto przychodzić z innym programem na uniwersytet, jak z miłością tej nauki, do której nabycia każdy czuje się szczególnie pociągany. Jej powinien każdy oddać się z niezmiernym zapałem, z poświęceniem bez granic. Ją powinien nabyć w tak doskonały sposób, żeby mógł posunąć ją naprzód w teoretycznych badaniach lub też gdy więcej czuje się skłonny i zdolny do życia praktycznego, wyciągać z niej wnioski praktyczne i daleko idące stósowania do potrzeb ludzkości. Można bowiem w dwojaki sposób posunąć naprzód naukę: albo mnożąc jej prawdy teoretyczne, albo konkretne jej sposoby działania. W obu razach wypełniamy program naukowy uniwersytetu, bo teoretycznie czy praktycznie uprawiamy dalej specjalność, którą obraliśmy na wstępie za cel naszego życia. Tak postępując, wypełniamy zresztą tylko powszechne prawo ekonomii społecznej, która stanowi, że umiejętny podział pracy jest nie-

odczownym warunkiem każdej produkcji duchowej czy materialnej.

Jednakże specjalizacja jest tylko jedną stroną uniwersyteckiego programu; druga wyrażona w pięknej nazwie: wszechnica, universitas. Tło duchowe, na którym rozwija się każda specjalność, musi być powszechne. Obchodziliśmy przed kilku miesiącami, w tej samej sali, stoletnią rocznicę śmierci Schillera. Otóż wielki poeta, gdy objął katedrę historii powszechnej w jenajskim uniwersytecie, rzucił zaraz w lekcji wstępnej, a były obecne setki słuchaczy, to hasło wspaniałe, że nie wolno studyów zamknąć w granicach specjalności, ani tylko tego uczyć się, co może przydać się kiedyś w obranej karierze. Użył nawet twardego słowa: »der Brodgelehrte«. Ubolewa nad jego duszą niewolniczą, która tem tylko interesuje się, co jej chwilową, materialną przynosi korzyść. Powie może niejeden, że Schiller, improwizowany historyk a w posiadaniu bogatej wszechludzkiej kultury, umyślnie obniżył wartość studyów specjalnych, aby podnieść odrazu poziom duchowy słuchaczy. Jednakże dzisiaj skargi trwają dalej, przynajmniej zagranicą, i jeżeli wierzyć mamy Treitschke'emu, a trudno nie wierzyć takiemu znawcy stosunków uniwersyteckich, rosnąca specyfikacja nauk i zamykanie się w coraz ciasniejszych granicach, grozi wiedzy uniwersyteckiej zupełną bezpłodnością. Uczony historyk znajduje przyczynę złego w upadku gimnazyów, które obarczając uczniów zbyt obszernem wykształceniem encyklopedycznym, odbierają im ochotę zajmowania się na uniwersytecie ogólniejszemi kwestyami. Warto odczytać ubolewania Treitschke'go w pierwszym tomie jego »Polityki«, a piękna książka Paulsen'a: *Die deutschen Universitäten und das Universitätsstudium*, Berlin 1902, daje trafne rady, jak unikać zaskorupienia się jednostronnego w obranej za cel życia nauki specjalnej.

Dla nas uniwersytet jest wszechnicą nauk, ale także ich jednością, bo wszystkie tem samem zajmują się życiem

duchowem ludzkości. Teolog i prawnik, medyk i przyrodnik, historyk i filolog w tym samym przebywają gmachu, bo mają sobie dużo do powiedzenia, nie tylko dlatego że często pokrewne traktują kwestye, lecz że im ta sama prawda przyświeca, której zgłębianiu życie swoje poświęcają. Prawda najwyższa, do której różnemi zdążamy drogami, jednoczy umysły nasze i serca a poznanie jej daje nam to, czego wszyscy pragniemy, duchową wolność i niezależność. *Ubi Spiritus Domini, ibi libertas.*

Następnie J. Magnificencya Rektor X. Dr. Pawlicki wygłosił odczyt »O zadaniach polityki socyalnej«.

DODATEK

WYKAZ PRAC

ogłoszony przez członków Uniwersytetu Jagiellońskiego lub pod ich kierunkiem w roku szkolnym 1904/5.

Wydział teologiczny.

X. Prof. Dr. Wł. Chotkowski: 1. Walka szatana z Najśw. Panną w dziejach Kościoła. Kazanie powiedziane na 50-letnią rocznicę ogłoszenia dogmatu niepokalanego poczęcia, w katedrze na Wawelu. Kraków, Gebethner i Sp. 1904, str. 31, 8-o.

2. Politische Geschichte der älteren Nonnen-Klöster in Galizien (1773—1848) *Bulletin de l'Academie de Sciences de Cracovie*. Janvier-Février 1905, p. 24—29.

3. Historia polityczna dawnych klasztorów panieńskich w Galicyi 1773—1848. Na podstawie akt cesarskiej kancelaryi nadwornej. Z zasiłkiem Akademii Umiejętności. Kraków, Gebethner i Sp. 1905, str. XV i 431, 8-o m.

W seminaryum historii kościelnej pod kierunkiem tegoż, prace nagrodzone przez c. k. Ministerstwo W. i O. napisali:

Paciorek Maciej: Donatio Constantini magni situe Romae conficta?

Wojewodziec Jan: Lites inter theologos, Concilio Vaticano convocato, exortae.

X. Dr. Knapieński: Artykuł »Tobiasz« w *Encyklopedyi kościelnej*, tom XXVIII. Warszawa 1905.

X. Prof. Dr. Franciszek Gabryl: 1. Realizm i nominalizm w dziejach filozofii, w *Kwartalniku teologicznym warszawskim*, 1904. Zeszyt III, str. 25—50; zeszyt I, 1905, str. 57—77.

2. Wyobrażenie typiczne a pojęcie. Tamże. Zeszyt IV, 1904, str. 177—193.

3. Analiza aktu przypominania sobie. Tamże. zeszyt I, 1905, str. 33—57.

4. Geneza poznawania naszego. Odczyt 21/3 b. r. na korzyść Uniwersytetu powszechnego.

5. Recenzja książki Dra Wład. Witwickiego p. t.: Analiza psychologiczna objawów woli. Lwów 1904, w *Przeglądzie Polskim* za miesiąc czerwiec stron 12.

W seminaryum filozoficznym pod tegoż kierunkiem wypracowano 2 tematy: 1. Czy św. Augustyn był deterministą w kwestyi wolnej woli?

Czy możliwz jest świat odwiecznie stworzony?

Wydział prawa i administracyi.

Prof. Dr. Milewski i Prof. Dr. Czerkawski: Polityka ekonomiczna. Kraków 1905.

Prof. Dr. Franciszek Ksawery Fierich: Nauka o sądach cywilnych i procedura cywilna. Tom II. Prawo procesowe cywilne. Część I. Nauka o stronach i zastępcach. Kraków 1905. Dalsze części tomu II ma wydać prof. Dr. Bálasits.

Prof. Dr. Fryderyk Zoll jun: 1. Reforma prawa naftowego w *Przeglądzie Polskim* i w czasopiśmie *Nafta*.

2. Sind Schenkungen bei Berechnung des Pflichttheiles in Anschlag zu bringen oder nicht? (nakład Manza w Wiedniu).

Prof. Dr. Antoni Górski: 1. Sprawa mieszkań, Kraków 1904.

2. Kartel tomasyny a Galicya, Kraków 1905.

3. Referat über den Gesetzentwurf betreffend die Herkunftsberrechnung des Hopfens. (Dem Landwirtschaftsrathe erstattet).

Prof. Dr. Władysław Leopold Jaworski: 1. Stosunki szkolne w Sejmie 1904. *Przegląd Polski* za styczeń 1905.

2. Kodeks cywilny austriacki, t. II, 1905, str. XIII i 1020. W

3. Część bibliograficzna w książce »Odrodzenie Galicyi«, wydanej wspólnie z prof. M. Bobrzyńskim i prof. J. Milewskim.

Dr. Stanisław Kutrzeba: Historia ustroju Polski w zarysie. Warszawa—Lwów 1905.

Dr. Jerzy Michalski: 1. O austriackiem prawie skarbowem w ogólności. *Czasopismo prawnicze i ekonomiczne*. Ciąg dalszy i dokończenie. Zeszyt 4 rocznika V, 1904.

2. Galicyjskie spółki akcyjne i projekty reformy opodatkowania tych asocyacyj w Austrii. *Przegląd prawa i administracyi*. Zeszyty sierpniowy, wrześniowy, listopadowy i grudniowy 1904.

3. Opieka publiczna nad ubogimi w Galicyi. Sprawy krajowe. *Przegląd Polski* za luty 1905.

4. Projekt ustawy o spółkach z ograniczoną poręką. Odczyt w Towarzystwie prawniczem i ekonomicznem w marcu 1905.

5. Zur Frage der Besteuerung der Gesellschaften mit beschraenkter Haftung. *Oesterr. Verwaltungsarchiv*. W druku.

Wydział lekarski:

Prof. Drowie Browicz, Ciechanowski, Domański i Kryński ułożyli Słownik lekarski polski wydany nakładem Towarzystwa lekarskiego krakowskiego.

Prof. Dr. Browicz: O funkcji wydzielniczej jądra komórki wątrobniej. Akad. Umiej. w Krakowie i *Centralbl. f. Physiologie*.

W zakładzie anatomii opisowej:

Dr. K. Kostanecki: 1. Descensus teticulorum. Poznań 1905. *Nowiny lekarskie* Nr. 3—5.

2. Experimenteller Beitrag zur Feststellung der Herkunft der Centriolen der ersten Furchungsspindel im befruchteten Ei von Ulyzostoma glabrum. *Bulletin de l'Académie des Sciences de Cracovie*. Juillet 1905.

Dr. A. Bochenek: 1. Główniejsze cechy charakterystyki antropologicznej ludności włościańskiej powiatu mławskiego gubernii płockiej. Materiały komisji antropologiczno-archeologicznej i etnograficznej Akademii Umiejętności w Krakowie T. VIII, Dz. I. 1904.

2. O wpływie systemu nerwowego na procesy twórcze w organizmach. Warszawa 1904. *Wszechświat*.

3. Untersuchungen über das centrale Nervensystem der Wirbellosen. *Bulletin de l'Académie des sciences de Cracovie*, 1905.

4. Anatomia jamy ust i zębów, rozwój zębów. Warszawa 1905, w *Podręczniku dentystyki* wydanym przez Łepkowskiego i Dzierżanowskiego.

Dr. E. Godlewski iun.: 1. Doświadczalne badania nad wpływem układu nerwowego na regenerację. (Versuche über den Einfluss des Central-Nervensystems auf die Regenerationserscheinungen). Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności w Krakowie. *Bulletin de l'Académie des Sciences de Cracovie*, 1905.

2. Über die Hybridisation der Echinoiden mit den Comatuliden. *Bulletin de l'Académie des Sciences de Cracovie*, 1905.

Dr. W. Gądzikiewicz: O histologicznej budowie serca u dziesięcionogich skorupiaków. (Über den histologischen Bau des Herzens bei den dekapeden Crustaceen). Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności w Krakowie. *Bulletin de l'Académie des Sciences de Cracovie*, Novembre 1904.

Dr. M. Krahelska: Zapłodnienie odłamków jaj jeźowców i pierwsze okresy ich podziału. (Sur le développement mérogonique des oeufs du Pammechinus). Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności w Krakowie. *Bulletin de l'Académie des sciences de Cracovie*. 1905.

W klinice okulistycznej.

Prof. Dr. B. Wicherkiewicz: 1. Du glaucome postoperatoire après l'operation de la cataracte. *Annales d'oculistique*. Juillet 1904.

2. Beitrag zur Wanderung fremder Körper im Auge. *Klin. Monatsbl für Augenheilkunde*. December 1904.
 3. Zur Frage der offenen Wundbehandlung nach Staroperationen. *Klin. Monatsbl. f. Augenheilk.* September 1904.
 4. Niezwykłe położenie przetrwałej błony źrenicznej »Membra pupillaris perseverans«. *Postęp okulistyczny*. Zesz. 10, 1904.
 5. Ein sterilisierbarer Metallkasten mit augenärztlichen Utensilien. Mit 2 Abbildungen. *Klin. Mtsbl. f. prakt. Augenheilk.* Februar 1905.
 6. Einiges über den primären Hornhautkegel. *Zeitschrift f. Augenheilk.*, B. 13, H. 3, 1905.
 7. Sur le traitement à ciel ouvert des opérés de la cataracte. *Ophthalmologie Provinciale*. Janvier, 1905.
 8. Nowy przyrząd do sterylizowania, zawierający przybory i opatrunki okulistyczne. *Postęp okulistyczny*. Zesz. 2. 1905.
 9. Operacye przeciw jaskrze a nagniatanie galki następ. *Postęp okulistyczny*. Zesz. 2. 1905.
 10. Wpływ wrażeń psychicznych na powstawanie jaskry. *Postęp okulistyczny*. Zesz. 2. 1905.
 11. Słówko w sprawie leczenia zapomocą radium. *Postęp okulistyczny*. Czerwiec, 1905.
 12. Sur les dacryoadenites aiguës. *Arch. d'Ophthlmg.* Juin, 1905.
 13. Jaskra pod względem pochodzenia, obrazu klinicznego i leczenia. *Nowiny lekarskie*, 1905.
 14. Zapoznavanie podstawy kiłowej lub dopatrywanie się jej niewłaściwe w chorobach ocznych. *Postęp okulistyczny*. Czerwiec i lipiec, 1905.
- Doc. Dr. K. W. Majewski: 1. O ametropometrii i astigmoskopii. *Postęp okulistyczny*. Zesz. 1, 1905.
2. O nowszych sposobach oznaczania refrakcyi. *Przegląd lekarski*. Nr. 28, 1905.
- Dr. Beigel: Przyczynek do etiologii pryszczkowych zapaleń oka. *Postęp okulistyczny*. Zesz. 6, 1905.
- Prof. Dr. L. Wachholz: 1. O obłąkaniu i jego przyczynach. *Ognisko*. Warszawa, 1905.
2. Sto lat istnienia katedry medycyny sądowej w Uniwersytecie Jagiell. Zarys dziejowy. *Przegląd lekarski*. Nr. 1—6, 1905.
3. Über Veränderung der Haarfarbe. *Arch. f. Kriminal-Anthropologie u. Kriminalistik*. T. XIX, 1905.
4. Tod durch Vergiftung. Rozdział w *Schmidtman's Handbuch der ger. Med.* Berlin, 1905. Verlag von Hirschwald. T. I, 8-0, str. 144.
- Doc. Dr. S. Horoszkiewicz: Kronika zakładu med. sądowej od roku 1895—1905. *Przegl. lek.* Nr. 10—13.

Prof. Dr. Wachholz i Doc. D Horoszkiewicz: 1. Experimentelle Studien zur Lehre vom Ertinkungstod. *Vierteljahrsschr. f. ger. Med.* T. XXVIII, Z. 2, str. 64.

2. De l'état du sang chez les noyés. *Arch. d'Anthropologie crim.* T. IV. 1905.

Prof. Dr. Władysław Reis: Przyczynek do leczenia zwężenia cewki moczowej zapomocą elektrolizy. *Przegląd lekarski.* 1905.

Prof. Dr. Przemysław Pieniążek: Kilka uwag o dychawicy oskrzelowej (asthma bronchiale). *Przegląd lekarski.* 1904.

Prof. Dr. Walery Jaworski: 1. Choroby przewodu pokarmowego i otrzewnej. Str. 263. Kraków 1905. Odbitka z dzieła: Nauka o chorobach wewnętrznych. Wydał prof. W. Jaworski. Kraków 1905. T. III.

2. O leczeniu wodami normalnemi. Kraków 1905. Badania fizykalno-chemiczne w balneoterapii. Prof. W. Jaworski i Dr. K. Flis. *Przegląd lekarski.* 1905. Nr. 21—23.

3. Ueber die Behandlung mit Normalwassern. Berlin 1905. *Zeitschrift f. d. ger. Kohlensäureindustrie.* 1905. Nr. 8—10.

Prof. Dr. Ludomił Korczyński: 1. Choroby oskrzeli, płuc i opłucnej. W dziele zbiorowem p. t.: Nauka o chorobach wewnętrznych. Kraków 1905.

2. Meningitis. *Czas* 1905. Nr. 85.

3. Zarys organizacji zdrojowisk i uzdrowisk krajowych. *Przewodnik kąpielowy.* 1904.

4. Technika w usługach balneoterapii. *Przewodnik kąpiel.* 1904.

5. Kilka uwag o naszym zdrojownictwie. *Przewodnik kąpiel.* 1905.

6. O organizacji i administracji zdrojowisk krajowych. *Medycyna.* 1905 i *Przewodnik kąpiel.* 1905.

7. Ogólny zarys działania na polu zdrojownictwa polskiego. *Gazeta Narodowa* 1905 Nr. 146 i *Przewodnik kąpiel.* 1905.

Prof. Dr. W. Łepkowski: 1. Transplantation und Replantation und Implantation der Zähne. *Wiener Vierteljahrs-Fachblatt.*

2. Uproszczony sposób robienia koron ciagnionych. *Przegląd dentystyczny.* 1905.

3. Eine neue und vereinfachte Methode zur Herstellung fügenloser Goldkronen. *Vierteljahrs-Fachblatt.*

4. Die Herstellung abnehmbarer Brücken bei untersichgehenden Zähne in divergierender Stellung. *Wiener Vierteljahrs-Fachblatt.*

Dr. Aleksander Baurowicz: 1. Zur Entstehung des Trommelfellrisse durch Kopfknochenerschütterung. *Monatsschrift für Ohrenheilkunde.* 1904. Nr. 9.

2. W sprawie operowania migdałka gardłowego. *Przegląd lekarski.* 1904. Nr. 43.

Dr. Wacław Chłumsky: O zastosowaniu mięsienia w różnych chorobach. *Przegląd lekarski.* 1905.

2. Ueber knöcherne Lehnverpflanzungen. *Archiv für Orthopädie, Mechanotherapie und Unfallheilkunde*. Bd. II. Heft 3.

Ueber die abnorme Innenrotation der Füße. *Ibidem* Bd. III.

Dr. Komorowski C.: Przyczynek do ortopedycznego leczenia kolana koszlawego. *Przegląd lekarski* 1905.

Doc. Franciszek Krzysztalowicz: Przyczynek do histologii twardzieli skóry (Selerodermia). *Przegląd lekarski* 1905.

W klinice chorób wewnętrznych pod kierunkiem Prof. Dra Edwarda Korczyńskiego:

Prof. Dr. W. Jaworski i Dr. K. Flis: Badania fizykalno-chemiczne polskich wód zdrojowych i ich znaczenie w naukach lekarskich. *Przegl. lek.* Nr. 21—23 1905.

Dr. W. Kędzior: 1. Spostrzeżenia kliniczne nad zimnicą w okolicy Krakowa. *Gazeta lekarska*. Zbiór prac klinicznych. Zeszyt XXIII.

2. O leczeniu błednicy. Zbiór prac klinicznych. Zeszyt XXIV.

Dr. W. Kędzior i Dr. J. Zanietowski: Przyczynek do nauki o chorobie Basedow'a *Gazeta lekarska*. Zbiór prac klinicznych. Zeszyt XXIV.

Dr. J. Latkowski: 1. O niezwyklej postaci grypy, która pojawiła się epidemicznie w Krakowie w ostatnich miesiącach. *Gazeta lekarska*. Zbiór prac klinicznych. Zeszyt XXIV.

Tosamo po niemiecku. *Wiener klinisch. therap. Wochenschrift*.

2. O nowszych sposobach badania chorób nerkowych i sprawności wydzielniczej nerek. *Gazeta lekarska*. Zbiór prac klinicznych. Zeszyt XXIV.

Dr. E. Mięśowicz: 1. Przypadek choroby Basedow'a z zanikami mięśni i niedomogą wydzielniczą żołądka. *Gazeta lekarska*. Zbiór prac klinicznych. Zeszyt XXIV.

2. Chlorek barowy jako środek nasercowy *Przegląd lekarski* 1905. Zbiór prac kin. Zeszyt XXIII.

Tosamo po niemiecku. *Wiener klinisch. therap. Wochenschrift*.

3. Drugi przypadek choroby Basedow'a z zanikami mięśniowymi. *Gazeta lekarska* 1905, Zbiór prac klinicznych. Zeszyt XXIV.

4. Przyczynki do nauki o sprawach septycznych. Zbiór prac klinicznych. Zeszyt XXV.

Dr. K. Flis: Badania fizykalno-chemiczne wód leczniczych normalnych prof. Dra W. Jaworskiego. *Medycyna* 1905. Nr. 13—16.

W Zakładzie patologii ogólnej i doświadczalnej pod kierunkiem Prof. Dra K. Kleckiego.

Prof. Dr. L. Korczyński: O wpływie jądów gruźliczych na rozwój i jadowitość innych bakterij. *Gazeta lekarska* 1904.

Toż samo po niemiecku. *Wiener klinische Wochenschrift*.

Dr. A. Wrzosek: 1. Experimentelle Beiträge zur Lehre von dem latenten Mikrobismus. *Virchows Archiv* 1904. Tom 178.

2. Badania nad przechodzeniem mikrobów ze krwi do żółci w warunkach prawidłowych. Rozprawy Wydz. mat.-przyrod. Akademii Umiejętności w Krakowie. T. XLIV. Serya B. 1904.

3. Untersuchungen über den Durchgang von Mikroorganismen aus dem Blute in die Galle unter normalen Verhältnissen. Extrait du Bull. de l'Académie des Sciences de Cracovie. Novembre 1904.

4. W sprawie wydzielania przez prawidłową wątrobę mikrobów, krążących we krwi. *Przegląd lekarski* 1905.

5. Lekarstwa w osobliwych niemoczach przez Simona Doktora z Łowicza, wydał . . . *Krytyka lekarska* 1904.

6. Zarys życia Jędrzeja Sniadeckiego i krótki rozbiór jego »Teorii jestestw organicznych«. Poznań 1905. Odbitka z jubileusowego wydania »Teorii jestestw organicznych«.

7. Materiały do życiorysu Jędrzeja Sniadeckiego. *Krytyka lek.* 1905.

W klinice chirurgicznej.

Dr. Kłgsk: 1. Studium bólu fizycznego. *Przegl. lek.* 1905.

2. Kora mózgowa w świetle badań chirurgii. Tamże.

Dr. Majewski: 1. Przyczynek do leczenia niektórych stanów septycznych. *Przegląd lekarski* 1905.

2. Badania nad zakażeniem ustroju gołębia przecinkiem »Vibrio Metschnikoff-Gamaleia«. Praca wykonana w Instytucie Pasteur'a w Paryżu. *Gazeta lekarska* 1905.

Toż samo po francusku: Recherches sur l'infection du pigeon par le »Vibron de Metschnikoff-Gamaleia. *Archives de Med. Exper.* 1904.

Dr. Staszewski: O zachowaniu się morfologicznych składników krwi w przebiegu bezgnilnego gojenia się ran czystych. *Przegl. lek.* 1905.

W klinice chorób dzieci pod kierunkiem Prof. Dra Jakubowskiego.

Dr. Tadeusz Żeleński, asystent kliniki: 1. Sztuczne i mieszane żywienie niemowląt, a instytucja »Kropli mleka« (Goute de lait) we Francji. *Przegląd lekarski* 1905. Nr. 8 i 9.

2. O pasteryzacji mleka dla niemowląt. (Z pracowni bakteriologicznej Prof. Nowaka). *Przegląd lekarski* 1905. Nr. 21—24.

Dr. Tadeusz Żeleński i Dr. Teodor Cybulski: O pojawianiu się ciąlek szpiku kostnego we krwi niemowlęcej. *Przegląd lekarski* 1904. Nr. 27—30.

Toż samo po niemiecku: Über das Vorkommen der Markrellen im kindlichen Blute. *Jahrbuch für Kinder Heilkunde* 1904. December.

Dr. Teodor Cybulski, demonstrator kliniki: Przyczynek do etyologii czerwconki. *Przegląd lekarski* 1905. Nr. 18.

W zakładzie weterynaryi pod kierunkiem Prof. Dra J. Nowaka.

Dr. Teodor Cybulski: Przyczynek do etyologii czerwconki. *Przegląd lekarski* 1905.

Dr. Tadeusz Żeleński: O pasteryzacji mleka dla niemowląt. *Przegląd lekarski* 1905.

W zakładzie higieny.

Dr. F. Eisenberg: I. O przystosowaniu się bakterii do sił ochronnych zakażonego ustroju. Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Um. w Krakowie. S. III. T. 3. Dz. B. Z. V.

Toż samo po niemiecku: Ueber die Anpassung der Bakterien an die Abwehrkräfte des infizierten Organismus. *Cbl. für Bakter.* I. Abth. Or. XXXIV. Nro 8.

2. Demonstracje: 1) Precypityn. 2) Panophthalmitis wywołanej przez *Subdilis* Tow. lek. krak. *Przegl. lek.* 1904. Nr. 11.

3. O hemolizynach bakterii duru brzuszego, zatruc mięsnych i czerwonych. Tow. lek. krak. *Przegl. lek.* 1904. Nr. 20.

4. O pokrewieństwie różnych typów bakterij czerwonych. *Przegląd lekarski* 1904. Nr. 43.

Toż samo po niemiecku: Ueber die Verwandtschaft der verschiedenen Dysenteriestämme. *Wien. klin. Woch.* 1904. Nr. 43.

5. Przyczynę do etiologii nagminnego zapalenia opon mózgoworządowych. Tow. lek. krak. 22 marca 1905. *Przegląd lekarski* 1905. Nr. 17. S. 247—248.

Dr. Żeleński T. i Nitsch R. Przyczynę do etiologii nieżytu pęcherza u dzieci. *Przegl. lek.* 1904. Nr. 1.

Toż samo po niemiecku: Ueber Cystitis im Kindesalter *Wien. klin. Woch.* 1904. Nr. 1.

Dr. K. Habicht: O typhus-diagnosticum Fiekeri. *Przegl. lek.* 1904. Nr. 1.

Dr. R. Nitsch: I. Uwagi nad metodą Pasteurowską. *Meaycyna* 1904.

Toż samo po niemiecku: Bemerkungen über die Pasteur'sche Methode der Schutzimpfungen gegen Tollwut. *Wien. klin. Woch.* 1904. Nr. 36.

2. Doświadczenia z jadem laboratoryjnym (virus fixe) wściekliczny. Cz. I, II. i III. Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Umiej. w Krakowie. S. III. T. 4. Dz. B. Z. I—V.

3. Pogląd na naukę o wścieklicznie. *Przegl. lek.* 1905. Nr. 18—20.

Dr. Franciszek Nowotny, asystent Oddziału laryngologicznego:

1. Ciała obce w nosie, gardle i przełyku, wydobyte w ostatnich 2 latach. *Przegl. lek.* 1904.

2. Przyczynę do ciał obcych w oskrzelach, tchawicy i przełyku. *Przegl. lekarski* 1905.

3. Die Therapie an der Klinik des Prof. Pieniążek für Nasen, Rachen und Kehlkopfkrankheiten in Krakau. 1905. II. Ausgabe der »Therapie an den österreichischen Universitäten« herausgegeben v. Lederener. Wien, 1905.

4. Beitrag zur Pachydermia laryngia. *Monatschr. f. Ohrenheilk. etc.* 1905.
5. Ueber die Tracheo u. Bronchostenosen. *Arch. f. Laryngol.* 1905.

Wydział filozoficzny:

Prof. Dr. St. Tarnowski: 1. Dalszy ciąg Historii Literatury polskiej, tomu IIgo część pierwsza (od roku 1850 do 1863).

2. Część Matki Boskiej i dzisiejszy czas, odczyt na kongresie Maryjańskim we Lwowie 29 września 1904.

3. Przemówienie w klubie konserwatywnym, w styczniu 1905, rzecz politycznej treści.

4. Przemówienie na obchodzie Schillera w Krakowie 14 maja 1905.

5. Przedmowa do pism Zofii z Fredrów hr. Szeptyckiej.

Prace uczniów w oddziale literackim seminaryum polskiego:

Balicki Antoni: 1. Nieznany Poemat Lenartowicza (wydany przez autora).

2. Druga część (nieznana) Jordana Sowy (Zeligowskiego).

Jasch Ludwik: Najdawniejsze zawiązki dramatu w Polsce.

Kozłowski Bruno: Beniowski: życie, pamiątki, dramata i powieści zagraniczne. Beniowski Słowackiego.

Łucki Aleksander: Brodziński jako krytyk.

Milczanowski Henryk: Mieczysław Romanowski.

Münnich Adam: Sęp Szarzyński. Studium krytyczne.

Pec Władysław: Fryderyk Skarbek, studium biograficzne krytyczne.

Piątkiewicz: 1. Prometeusz w poezji.

2. Religijne i filozoficzne pojęcia Mikołaja Reya.

Świątek Tadeusz: Polityczne i społeczne pojęcia Mikołaja Reya.

Ujejski Józef: Mikołaj Rey na tle swego czasu.

Witkowski Stanisław: Czas napisania Genesis z Ducha Słowackiego i jej stosunek do Samuela Zborowskiego.

Wrzask Jakób: O Filomatach wileńskich.

Oprócz tego złożono, ale dla braku czasu w seminaryum nie czytano.

Majewska Stefania: Gostomski jako krytyk Dantego.

Mendrys Tadeusz: Poglądy Reya na Polaków, Polskę i Państwo.

Pawłowski Franciszek: Wpływ innych poetów na formę Mickiewicza.

Prof. Dr. M. Straszewski: 1. Filozofia św. Augustyna na tle epoki. Kraków. Spółka wyd. polska 1905 str. 384.

2. O zadaniach wychowania wobec tegoczesnych prądów politycznych, umysłowych i społecznych. Kraków 1905.

3. Philosophie in Polen. (Napisana dla 4-go tomu 10-go wydania historii filozofii Überwega Heinze w Lipsku).

4. W Wielkiej Encyklopedyi ilustrowanej, wychodzącej w Warszawie, ogłosił Prof. Straszewski, jako redaktor działu filozoficznego w tem wydawnictwie w roku 1905 następujące artykuły: 1. Okazyonalisci. 2. Okazyonalizm. 3. Okultyzm. 4. Ollé Lapruné. 5. Olivier le Breton. 6. Olshausen. 7. Olympodoros. 8. Olympios. 9. Om. 10. Om mani padme. 11. Omnia in omnibus.

W Seminarjum filozoficznym pod kierunkiem prof. Dra Straszewskiego:

Świątek Tadeusz: O Estetyce Schopenhauera.

Mann Maurycy: Filozofia Jana Jakóba Rousseau.

Ruczka Adam: Czy istnieją prawa historyczne i społeczne.

Kolabińska Marya: Co znaczy wiedzieć a co rozumieć.

Łucki Aleksander: O doświadczeniu zmysłowym według Kanta.

Zembaczyński Władysław: Treść i zakres pojęcia nauki.

Biegańska Halina: Doświadczenie wewnętrzne a zewnętrzne.

Kukliński Antoni: Zagadnienie rzeczywistości.

Sękowski Franciszek: Problem poznania w oświeceniu historycznym.

W seminarjum pedagogiczno-dydaktycznym również pod kierunkiem Prof. Straszewskiego:

Rolanowski Kazimierz: Leibniz jako pedagog.

Konopek Mieczysław: 1. Prof. Chmielowski o Tadeuszu Czackim.

2. J. A. Konzeński i Jan Wal. Andreae ich pedagogia i wzajemny stosunek.

Piechocka Marya: Doktryny wychowawcze XVII wieku.

Witkowski Stanisław: 1. Szkoła rycerska w Warszawie.

2. Szkolnictwo w Szwecyi.

Maurer Henryk: O wychowaniu estetycznym.

Mikułowski Tadeusz: Nowa szkoła Kamila Demolins.

Groblicki Błażej: Pedagogiczna działalność i zasługi Hugona Kollataja.

Dudek Stanisław: Tadeusz Czacki i jego zasługi w dziejach wychowania narodowego.

W seminarjum geograficznym zostającym pod kierownictwem Prof. Dra Szwarcenberg-Czernego wykonano następujące prace, odznaczone stypendyami:

Pachoński Henryk: Wpływ humanizmu na wiadomości geograficzne w Polsce.

Bolesław Klein: Studium etnograficzne o Kaszubach.

Buła Tomasz: Osady polskie na Spizu.

Gancarczyk Józef: O trzęsieniach ziemi w monarchii austriacko-węgierskiej.

Prof. Dr. Creizenach: Goethe, Wilhelm Meisters Wanderjahre, mit Einleitung und Anmerkungen. Goethe's Werke, Jubiléumsausgabe Bd. 19—20. Stuttgart, Cotte.

Prof. Dr. A. Witkowski: 1. O rozszerzalności wodoru. Bulletin de l'Acad. Cracov. 1905).

2. Spostrzeżenia pyrcheliometryczne w Zakopanem. Sprawozd. Kom. fizyograficznej, tom XXXIX.

3. Zasady fizyki, tom I (wydanie 2-ie). Warszawa 1904.

4. Słońce zakopiańskie. Wydawnictwo zbiorowe »Mysł«.

Dr. K. Kraft i Dr. K. Zakrzewski: 1. Metoda wyznaczania kierunków głównych i stałych optycznych w przypadku podwójnego załamania połączonego ze skręceniem. Rozpr. Akad. tom XLIV A.

2. O podwójnem załamaniu w cieczach odkształcanych. Bulletin de l'Acad. Cracovie 1905.

Gabinet do Historii sztuki i Archeologii.

Prof. Dr. Maryan Sokołowski: 1. Kościoły i cmentarze warowne w Polsce, na podstawie materiału zebranego przez Grzegorza Worobjewa i przy współudziale Jana Zubrzyckiego. *Sprawozdania Komisji historii sztuki.* w Ak. Umiejętności. T. VII. Z. IV.

2. Do dziejów architektury cerkiewnej na Rusi Czerwonej, przy współudziale Kazimierza Mokłowskiego. *Sprawozd. Kom.* tamże.

W seminarium historii sztuki pod tegoż kierunkiem wykonali: Bełt Ignacy: O porcelanie polskiej.

Schiffmann Arnold: 1. Szttycharstwo i jego historyczny rozwój.

2. O harmonii barw.

Klein Franciszek: 1. Emalie Muzeum XX. Czartoryskich.

2. Rzeźba gotycka i renesansowa w katedrze na Wawelu.

Szydłowski Tadeusz: Z architektury gotyckiej Krakowa.

Pajzderski Nikodem: Architektura Cystersów w Polsce.

W Kółku »Estetyków«, zostającym pod kuratorem Prof. Dra Sokołowskiego, odczytano prace lub zagajono pogadanki:

Klein Franciszek: Michał Anioł i Odrodzenie.

Pajzderski Nikodem: Rzut oka na rozwój świątyń.

Dąbrowski Mieczysław: Nasz stosunek do sztuk pięknych.

Schiffmann Arnold: O rzeźbiarzu Meunier.

Pogadanka na temat:

Nowe prądy w sztuce polskiej (Klein).

Piękno w sztuce (Schiffmann).

Restauracja kościoła OO. Franciszkanów (Klein).

Prof. Dr. Wierzejski A.: Embryologie von *Physa fontinalis* L. Mit 10 Taf. 6 Furchungstabellen u. 9 Textfig. *Zeitschrift für wissen. Zoolog.* LXXXIII Bd.

Prof. K. Olszewski: 1. Przyczynek do oznaczenia punktu krytycznego wodoru. *Bull. Intern. Cracovie*; lipiec 1905.

2. Dalsze próby skroplenia helu. *Bull. Intern. Aced. Cracovie*; lipiec 1905.

Prof. Dr. Żorawski Kazimierz: Notiz über Translationsflächen. *Be-richte der math. phys. Klasse der königl. Ges. der Wiss. zu Leipzig.* Band LVII. p. 233—245.

Prof. Dr. Rudzki: Sur la determination de la figure de la Terre etc. w *Bulletin Astronomique*, zeszyt 2, XXII tomu.

Prof. Dr. Bieńkowski P.: 1. Klęska Galatów pod Delfami w oświe-
tleniu nowych materyałów. *Biuletyn Akad. Um. w Krakowie*, za miesiąc kwie-
cień 1905 r.

2. Relieffragment mit Barbarenkampf aus La Granja bei Segovia (Son-
derabdruck aus Brunn Bruckmann's Denkmäler gr. u. röm. Sculptur Nr. 590.

3. Nowe teorye o sztuce starochrześcijańskiej. *Przegląd Polski*, maj 1905.
W seminarjum archeologicznem przedłożono następujące prace
na piśmie.

Bulanda E. 1. Walka Lapitów z Kentaurami w świetle zabytków
epoki rozkwitu.

2. Serapis Bryaxisa a Zeus z Otricoli.

Dąbrowski M. Próby uzupełnienia Wenery miłońskiej.

Chrupek W.: Czasza Exekiasza w Monachium na tle swej epoki.

Lilien H.: Dwa ideały bóstw greckich, Hera Ludovisi i Asklepios
z Melos.

Passowicz Z.: O czarze Filtiasa z walką Heraklesa przeciw Alkio-
neusowi.

Sajdak J.: O grupę Laokoona.

Prof. Dr. Klecki Waleryan: Obrady mleczarskie w Wiedniu. *Tygodnik
rolniczy*, 1904 i 1905.

W zakładzie hodowli zwierząt i mleczarstwa pod kierun-
kiem Prof. Dra W. Kleckiego:

Berezowski Andrzej: 1. Studya nad mózgiem bydła rogatego. *Roc-
zniki nauk rolniczych.* T. II, 1905.

2. Szkice o hodowli w Niemczech południowych. Nakładem autora
i Towarzystwa dla popierania polskiej nauki rolnictwa. Kraków. 1905.

Rogoziński Feliks: Zjawisko dojrzewania serów w świetle dotych-
czasowych badań. *Roczniki nauk rolniczych.* Tom II, 1905.

Prof. Dr. Natanson Wl.: Sur une particularité de la double réfraction
accidentelle dans les liquides. *Journal de Physique théorique et appliquée*,
Mars 1905, p. 183—190.

Prof. Dr. Rozwadowski Jan: Wortbildung und Wortbedeutung. Heidelberg. 1904.

Prof. Dr. Łoś Jan: Rodzaj i liczba w rzeczownikach polskich. Petersburg 1904.

Prof. Dr. Krzyżanowski: 1. Rocznik krakowski, t. VII.

2. Album palaeographicum, zeszyt I.

Prof. Dr. Windakiewicz Stanisław: Pieśni i dumy rycerskie XVI w. Pamiętnik literacki, t. III, z. 3. Lwów 1904.

Prof. Dr. Garbowski Tadeusz: 1. Über die Polarität des Seeigeleies (z 1 tablicą). Bulletin de l'Académie des Sciences de Cracovie 1905.

2. Über die Entwicklung von Seeigellarven ohne Entoderm. (z rycinami). Bulletin de l'Académie des Sciences de Cracovie 1905.

3. O biegunowości jaja jeżowca *Paracentrotus lividus* (z 1 tablicą). Rozprawy Akademii Umiejętności. Kraków 1905.

4. Sprawozdania i krytyki z literatury zoologicznej. W czasopiśmie *Zoologisches Centralblatt*. Leipzig 1905.

Prof. Dr. Marchlewski L.: 1. Sur la phylloerythrine. Bull. intern. de l'Acad. des Sciences de Cracovie, 1903, p. 638.

2. Recherches sur la matière colorante du sang, tamże str. 795.

3. L'identité probable de la phylloerythrine et de la cholehaematine, tamże 1904, str. 276.

4. Recherches sur la matière colorante du sang, tamże str. 224.

5. Recherches sur la matière colorante du sang, tamże str. 397.

6. L'identité de la phylloerythrine, bilipurpurine et de la cholehaematine, tamże.

7. Recherches sur la matière colorante du sang, tamże.

8. Notizen zur Chlorophyllchemie. *Z. f. physiol. Ch.* XLIV, str. 422.

9. Zur Kenntnis des Blutfarbstoff, tamże XLIII, str. 415.

10. Zur Geschichte der Entdeckung der chem. Verwandtschaft von Chlorophyll und Blutfarbstoff. *Archiv. für die gesamte Physiologie*. Bd. 102, str. 111.

11. Ueber den Ursprung des Cholehämatins. *Z. f. physiol. Chem.*

12. Teoria i metody współczesnej chemii organicznej. Lwów 1905.

Dr. Feliks Kopera: 1. Materiały do inwentaryzacji zabytków sztuki i kultury w Polsce w *Wiadomościach numizmatyczno-archeologicznych* na rok 1905—5.

2. Wit Stwosz. Encyklopedia kościelna, t. XXVII, I.

3. O współczesnym stanie badań nad zabytkami sztuki w Polsce. W Sborniku po slawianowiedzeniu. Petersburg 1904.

4. Miniatury polskiego pochodzenia w publicznej bibliotece w Petersburgu. Wiek XVI i XVII. Odbitka ze *Sprawozdań kom. hist. sztuki Ak. Um.*

Doc. pryw. Dr. Tadeusz Grabowski: 1. Anatol France, studium literackie. Kraków 1905.

2. Rozwój literatury politycznej francuskiej od powstania Stanów Generalnych do czasów Henryka IV. Referat na posiedzeniu Wydziału filolog. Akad. Umiej. z lutego 1905.

3. Juliusza Słowackiego młodość. *Biblioteka warszawska* z stycznia i lutego 1905.

4. Z dziejów literatury kalwińskiej w Polsce. Część I. Referat na posiedzeniu Wydziału filolog. Akad. Umiej. z lipca 1905.

5. Recenzje w *Przeglądzie polskim i Świecie słowiańskim* z r. 1905.

Doc. pryw. Dr. Tadeusz Sinko: 1. De Apulei et Albini doctrinae Platonicae adumbratione. Rozpr. Akad. Umiej. w Krakowie, t. XLI. Wydział filolog. 1905.

2. Poezya aleksandryjska. Próba charakterystyki. Sprawozd. gimn. św. Auny w Krakowie za rok 1905.

3. Źródła przykładów Reja w »Żywocie człowieka poczciwego«. Rozpr. Akad. Umiej. w Krakowie, t. XLIII. Wydział filolog. 1905.

4. Marcin Bielski i Erazm z Rotterdamu. *Przegląd polski*, luty 1905.

5. Pięć artykułów z zakresu filologii klasycznej i humanistyki w »Eos« t. X i XI. Lwów 1905.

Doc. Dr. Tadeusz Estreicher: 1. O własnościach fizycznych tlenu w niskich temperaturach. Część I i II. Rozprawy Wydziału mat.-przyr. Akad. Umiej., 44 A, str. 105—132, 1904.

2. Experimentelle Untersuchung von Gasen. Von M. W. Travers..., deutsch herausgegeben von Tadeusz Estreicher, Priv. Doc. a. d. Jagell. Univ. in Krakau. Braunschweig, Vieweg & Sohn, 1905, str. XII+372.

Doc. Dr. Ludwik Brunner: 1. Pojęcie i teorye chemii. Warszawa. *Biblioteka naukowa*, 1905, str. 241.

2. Wspólnie z Prof. F. Haberem: a) Das Kohleelement, eine Knallgaskette. *Zeit. für Electrochemie*, 1904, X, 697—712.

b) The Carbon Cell. *Journal of Electrochemistry*, 1904.

3. Wspólnie z Doc. Dr. St. Tolłoczka: a) Chemia nieorganiczna. Kraków 1905. D. E. Fiedlein, str. 237.

b) Sur la vitesse de dissolution des corps solides. *Journal de Chemie Physique*. T. III, 5.

Dr. Włodzimierz Demetrykiewicz: 1. Fund aus Ostgalizien (Bronzehand aus Myszków), napisana wspólnie z Drem J. Zingerle w *Jahreshefte des Oesterreichischen Archäologischen Institutes*. Wien, Band VII.

2. Wykopalisko z Kęblin i ślady Rzymskiej »Terra sigillata« w Królestwie Polskiem. *Wiadomości numizmatyczno-archeologiczne*. Kraków 1905, nr. 62.

